

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รับที่.....
รับที่(อีเมล)..... 11623
วันที่..... 25 ต.ค. ๒๕๖๔

ที่ อว (ปคร) ๐๒๑๓/๑๕๖๑๒

กระทรวงการอุดมศึกษา
วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
ถนนพระรามที่ ๖ ราชเทวี กทม. ๑๐๕๐๐

๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดสาขาวิชาซีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างอิง ๑. พระราชบัญญัติส่งเสริมวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พ.ศ. ๒๕๕๑
๒. พระราชกฤษฎีกากำหนดสาขาวิชาซีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุม พ.ศ. ๒๕๖๓

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี
๒. รายงานการประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๖๑ สภาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
๓. ร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดสาขาวิชาซีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุม (ฉบับที่ ..)
พ.ศ. ....
๔. บันทึกหลักการและเหตุผล ประกอบร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดสาขาวิชาซีพวิทยาศาสตร์
และเทคโนโลยีควบคุม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
๕. คำชี้แจงความจำเป็นในการตรากฎหมาย
๖. รายงานการประชุมคณะกรรมการสภาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ครั้งที่ ๒/๒๕๖๔
เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๔
๗. สรุปผลสำรวจการรับฟังความคิดเห็น (ร่าง) พระราชกฤษฎีกากำหนดสาขาวิชาซีพ
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

ด้วยกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ขอเสนอเรื่อง ร่างพระราชกฤษฎีกา
กำหนดสาขาวิชาซีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา
โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องเสนอต่อคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุม
คณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๔) ร่างพระราชกฤษฎีกา รวมทั้งสอดคล้อง/เป็นการดำเนินการตาม
ยุทธศาสตร์ชาติในด้าน (๖) การบริหารราชการแผ่นดิน การปรับปรุงกฎระเบียบเพื่ออำนวยความสะดวกแก่
ประชาชน ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (นายดอน ปรมดีวินัย) กำกับการบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา
วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้เห็นชอบให้เสนอเรื่องดังกล่าวด้วยแล้ว (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑)

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ สภาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จัดตั้งตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิชาชีพ
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พ.ศ. ๒๕๕๑ (อ้างอิง ๑) โดยมีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพ
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยการศึกษา การค้นคว้า การทดลอง การวิเคราะห์ การวิจัย และให้คำปรึกษา
หรือข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลเกี่ยวกับนโยบายและปัญหาด้านวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
ตามมาตรา ๑๐ (๓) (๔) และ (๕) กำหนดให้ "สภาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีอำนาจหน้าที่ออก
ใบอนุญาตให้แก่ผู้ขอประกอบวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุม พักใช้ใบอนุญาตหรือเพิกถอน
ใบอนุญาต ...

ใบอนุญาต และเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีเกี่ยวกับการเพิ่มเติมสาขาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุม ตามมาตรา ๖” เพื่อเป็นประโยชน์ในการคุ้มครองความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน โดยใช้ กลไกในการควบคุมจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งหากไม่มีการควบคุม บุคคลเหล่านั้น อาจทำให้เกิดความผิดพลาดที่ก่อให้เกิดอันตรายแก่สังคมโดยรวมได้ โดยพระราชบัญญัติ ดังกล่าว กำหนดให้สาขาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุมประกอบด้วย ๔ สาขา ได้แก่ (๑) สาขา นิวเคลียร์ (๒) สาขาการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านวิทยาศาสตร์และการควบคุมมลพิษ (๓) สาขา การผลิต การควบคุม และการจัดการสารเคมีอันตราย และ (๔) สาขาการเพาะเลี้ยงจุลินทรีย์และการใช้ จุลินทรีย์ที่ก่อให้เกิดโรค

๑.๒ พระราชกฤษฎีกากำหนดสาขาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุม พ.ศ. ๒๕๖๓ กำหนดให้มีวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุมเพิ่มเติม ๒ สาขา ได้แก่ (๑) สาขา ธรณีวิทยา และ (๒) สาขาอนามัยสิ่งแวดล้อม (อ้างถึง ๒)

๑.๓ ที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๖๑ สภาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เมื่อวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๒ สมาชิกสภาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้เสนอขอให้พิจารณาเรื่องการเพิ่ม (๑) วิชาชีพอาชีวอนามัยและความปลอดภัย และ (๒) วิชาชีพนิติวิทยาศาสตร์ เป็นวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุมตามมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งที่ประชุมมีมติเห็นชอบในหลักการให้คณะกรรมการสภาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีดำเนินการศึกษา ข้อมูลเพิ่มเติมและปฏิบัติตามแนวทางในการกำหนดสาขาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุมเพิ่มเติม ตามกฎหมายต่อไป (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๒)

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

ร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดสาขาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... เป็นเรื่องที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุม คณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๔) ร่างพระราชกฤษฎีกา และตามมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริม วิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดให้ “การกำหนดสาขาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุมเพิ่มเติมให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา”

๓. สำคัญ ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

๓.๑ ร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดสาขาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ตราขึ้นตาม มาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่ บัญญัติให้การกำหนดสาขาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุมเพิ่มเติมให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา ประกอบกับในปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีพัฒนาและขยายสาขา เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก เพื่อเป็นการป้องกันความเสี่ยงต่อชีวิตและทรัพย์สินของผู้ปฏิบัติงาน ประชาชน ตลอดจนสิ่งแวดล้อม สมควรกำหนดให้วิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสาขาอาชีวอนามัยและความปลอดภัย และสาขานิติวิทยาศาสตร์เป็นวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุม ทั้งนี้ เพื่อเป็นการ ส่งเสริมและควบคุมการประกอบวิชาชีพดังกล่าว รวมทั้งเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองความปลอดภัยในชีวิต และสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาพดีของประชาชน (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๓ - ๕)

๓.๒ ข้อมูลการศึกษาความเหมาะสมในการกำหนดสาขาอาชีวอนามัยและความปลอดภัย และสาขานิติวิทยาศาสตร์ เป็นวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุม ดังนี้

๓.๒.๑ วิชาชีพอาชีวอนามัยและความปลอดภัย

งานอาชีวอนามัยและความปลอดภัยมีการกิจในการให้ความคุ้มครองดูแล สุขภาพและความปลอดภัยของคนทำงานให้เกิดความปลอดภัยไม่ให้เกิดอันตรายจากการทำงาน ซึ่งรวมถึง

การรักษาและส่งเสริมเรื่องคุณภาพของสิ่งแวดล้อมและสภาพแวดล้อมในการทำงานด้วย ซึ่งมีความหมายที่ครอบคลุมถึงทุก ๆ คนที่ทำงานมิได้หมายถึงเฉพาะลูกจ้างตามกฎหมายแรงงานเท่านั้น การปฏิบัติงานตามภารกิจของผู้ประกอบวิชาชีพอาชีวอนามัยและความปลอดภัย นอกจากต้องดำเนินการเกี่ยวข้องกับกฎหมาย มาตรฐานสากลและเทคโนโลยีแล้ว ยังเกี่ยวข้องกับสุขภาพและความปลอดภัยของลูกจ้าง โดยต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างมีจริยธรรมในการทำงานที่ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว หรือประโยชน์ของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ต้องยึดมั่นในการนำวิชาการความรู้และข้อมูลผลการตรวจวัดจากเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์มาประมวลผล เพื่อการประเมินความเสี่ยงของลูกจ้างในการทำงาน และกำหนดมาตรการที่เหมาะสมและเพียงพอต่อการให้ความคุ้มครองต่อลูกจ้าง ประการสำคัญคือเมื่อมีพัฒนาการของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อาทิ นาโนเทคโนโลยี เทคโนโลยีการผลิต ผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ หรือ Artificial Intelligences (AI) อาจมีผลทำให้ปัญหาอาชีวอนามัยและความปลอดภัยมีความซับซ้อนมากขึ้น จากสถิติของการเกิดอุบัติเหตุและอุบัติภัยจากภาคอุตสาหกรรมพบว่าสาเหตุหลักของการเกิดเหตุเหล่านั้นเกิดจากความบกพร่องของผู้ปฏิบัติงานที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดและมาตรฐานการปฏิบัติงาน ถ้าผู้ปฏิบัติงานด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ไม่มีความรู้ความสามารถที่เพียงพอ และไม่มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องให้ทันการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์และเทคโนโลยี รวมทั้งไม่มีจริยบรรณในการประกอบอาชีพแล้ว ย่อมก่อให้เกิดผลกระทบต่อความปลอดภัยของชีวิต ทรัพย์สินและสุขภาพอนามัยของคนทำงานในทุก ๆ หน่วยงาน ทั้งภาครัฐบาล รัฐวิสาหกิจ เอกชน และสังคม อันนำมาซึ่งความสูญเสียอย่างใหญ่หลวงทางเศรษฐกิจและความน่าเชื่อถือของประเทศในสายตาของนานาประเทศ

ด้วยเหตุผลของการพัฒนาด้านเทคโนโลยีที่ซับซ้อนและความต้องการความปลอดภัยระดับสูง จึงมีความต้องการความชำนาญการของผู้ประกอบวิชาชีพอาชีวอนามัยและความปลอดภัยที่จะมาทำหน้าที่ในการป้องกันอันตรายด้วยมาตรการทางเทคโนโลยีและการจัดการขั้นสูง ซึ่งประเทศทั่วโลกได้เห็นความจำเป็นนี้ จึงได้กำหนดเรื่องการควบคุมคนทำงานในวิชาชีพอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ดังนั้นการมีกฎหมายควบคุมเพื่อกำกับและดูแลคนทำงานด้านนี้ จะทำให้สามารถกำหนดมาตรฐาน และการพัฒนาระบบหรือแนวทางการดำเนินงานของผู้ที่จะประกอบอาชีพอาชีวอนามัยและความปลอดภัยได้อย่างมีมาตรฐานและมีคุณภาพ นับว่าเป็นการป้องกันการเกิดอันตรายร้ายแรงต่อสังคมและประชาชน

๑) ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับวิชาชีพอาชีวอนามัยและความปลอดภัย

ปัจจุบันการเติบโตภาคอุตสาหกรรมมีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว การบริหารจัดการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยที่ขาดมาตรฐานสร้างความสูญเสียกับผู้ปฏิบัติงานและผู้ประกอบการ ซึ่งจากการศึกษาขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organization, ILO) พบว่าความล้มเหลวในการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยของประเทศต่าง ๆ ส่งผลกระทบต่อทางลบอย่างมหาศาลในแต่ละปี โดยจำแนกได้ ดังนี้

๑.๑) ความสูญเสียทางเศรษฐกิจ : ในแต่ละปีทั่วโลกสูญเสียประมาณ ๑,๒๕๐,๐๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐ จากอุบัติเหตุและความเจ็บป่วยที่เกี่ยวข้องจากการทำงาน โดยคิดเป็นร้อยละ ๔ ของ GDP รายปี

๑.๒) ความสามารถในการแข่งขันลดลง : ILO ได้นำข้อมูลความสามารถในการแข่งขันของ International Institute for Management Development (IMD) มาหาความสัมพันธ์กับข้อมูลความสามารถทางอาชีวอนามัยและความปลอดภัยของ ILO พบว่ามีความสัมพันธ์กันสูงมาก

๑.๓) การเกษียณอายุงานก่อนกำหนด : ในประเทศที่มีรายได้สูงพบว่าลูกจ้างที่เกษียณอายุก่อนที่ควรจะเป็นร้อยละ ๔๐ มีเหตุมาจากความพิการ (Disability)

๑.๔) การขาดงาน : ทุก ๆ วันที่ลูกจ้างขอลางาน พบว่าร้อยละ ๕ มีเหตุจากปัญหาทางอาชีวอนามัยและความปลอดภัย

๑.๕) การเลิกจ้างงาน : ๑ ใน ๓ ของการตงงานมีเหตุจากความสามารถในการทำงานลดลง (Impairment of working capacity)

๑.๖) ความยากจนของครอบครัว : เมื่อลูกจ้างบาดเจ็บจากการทำงานจะส่งผลต่อรายได้ของครอบครัวที่ลดลง เช่น คนในครอบครัวต้องออกจากงานมาดูแลคนที่บาดเจ็บ โดยข้อมูลในสหรัฐอเมริกาพบว่าคนที่บาดเจ็บจนความสามารถลดลงจะมีรายได้ลดลงร้อยละ ๔๐

๒) ลักษณะของงานในวิชาชีพอาชีพอาชีวอนามัยและความปลอดภัย มีดังนี้

๒.๑) งานตรวจวัด ตรวจสอบ ทดสอบ ด้านสุขศาสตร์อุตสาหกรรม ด้านการยศาสตร์ ด้านความปลอดภัยในการทำงานและความปลอดภัยสาธารณะ

๒.๒) งานวิเคราะห์ความเสี่ยง ประเมินอันตรายจากการทำงานและความเสี่ยงต่อสุขภาพ

๒.๓) การควบคุมและอำนวยความสะดวกการปฏิบัติงานทางด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยหรือด้านสุขศาสตร์อุตสาหกรรมและความปลอดภัย

๒.๔) งานออกแบบและคำนวณเพื่อการควบคุมด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยหรือด้านสุขศาสตร์อุตสาหกรรมและความปลอดภัย

๒.๕) งานวางแผนงานหรือโครงการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยหรือด้านสุขศาสตร์อุตสาหกรรมและความปลอดภัย

๒.๖) งานอำนวยความสะดวกด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยหรือด้านสุขศาสตร์อุตสาหกรรมและความปลอดภัย

๒.๗) งานให้คำปรึกษาด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยหรือด้านสุขศาสตร์อุตสาหกรรมและความปลอดภัย

๓) ประเภทของงานวิชาชีพอาชีพอาชีวอนามัยและความปลอดภัย มีดังนี้

๓.๑) การตรวจวัด ตรวจสอบ ทดสอบ ด้านสุขศาสตร์อุตสาหกรรม ด้านสุขศาสตร์อาชีพ ด้านการยศาสตร์ ด้านความปลอดภัยในการทำงานและความปลอดภัยสาธารณะ

๓.๒) การสอบสวนอุบัติเหตุและโรคจากการทำงาน อุบัติเหตุนอกงาน

๓.๓) การจัดทำแผนงานหรือโครงการหรือประเมินด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย

๓.๔) การออกแบบและคำนวณ เพื่อป้องกัน ควบคุม ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยหรือด้านสุขศาสตร์อุตสาหกรรมและความปลอดภัย หรือด้านการยศาสตร์

๓.๕) การวิเคราะห์ความเสี่ยงจากอันตราย การประเมินอันตรายจากการทำงาน ประเมินความเสี่ยงต่อสุขภาพ ประเมินการสัมผัสสิ่งแวดล้อมในการทำงาน

๓.๖) งานอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ในการจัดการความปลอดภัย กระบวนการผลิต

๓.๗) การป้องกันและควบคุมอันตราย อุบัติเหตุ สภาพแวดล้อมในการทำงาน

๓.๘) การประเมินอันตราย ศึกษาผลกระทบของสภาพแวดล้อมในการทำงานที่มีผลต่อลูกจ้าง จัดทำแผนการดำเนินงานด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน และจัดทำแผนการควบคุมดูแลลูกจ้างและสถานประกอบการ

๓.๙) งานอำนวยความสะดวกสถานประกอบการที่มีความเสี่ยงสูง ได้แก่ เหมืองแร่ เหมืองหิน กิจการปิโตรเลียมหรือปิโตรเคมี โรงแยกก๊าซ โรงกลั่นน้ำมัน หรือสถานประกอบการที่มีคนงานตั้งแต่ ๒๐๐ คนขึ้นไป

๓.๑๐) การให้คำแนะนำและการรับรองผลด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย หรือด้านสุขศาสตร์อุตสาหกรรม

๓.๑๑) การให้คำปรึกษา การป้องกันและควบคุมอันตราย อุบัติเหตุ สภาพแวดล้อมจากการทำงาน สถานประกอบการที่มีความเสี่ยงสูง หรือมีอุบัติเหตุรุนแรงถึงขั้นทุพพลภาพ เสียชีวิต หรือพบโรคจากการทำงาน หรือสถานประกอบการที่มีคนงานตั้งแต่ ๕๐๐ คนขึ้นไป หรือความปลอดภัยสาธารณะ

๓.๒.๒ วิชาชีพนิติวิทยาศาสตร์

วิชาชีพนิติวิทยาศาสตร์ เป็นศาสตร์ที่นำองค์ความรู้และทักษะทางวิทยาศาสตร์ในหลากหลายแขนงมาใช้พิสูจน์ข้อเท็จจริงและยืนยันการกระทำผิดจากพยานหลักฐานที่พบในคดีเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาคดีและบังคับใช้กฎหมายอย่างเป็นธรรม ประกอบกับระบบการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ถือว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในด้านการค้นหาความจริงในทางคดี ประสิทธิภาพ มาตรฐาน ความถูกต้อง และความเที่ยงตรงของการพิสูจน์หลักฐาน จึงเป็นเรื่องที่ต้องคำนึงถึง หากบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมไม่มีคุณธรรมหรือจริยธรรมแล้ว อาจก่อให้เกิดผลกระทบอย่างร้ายแรงต่อการอำนวยความยุติธรรมและชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน ซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพนิติวิทยาศาสตร์จำเป็นต้องมีจริยธรรมและปฏิบัติงานตามกรอบจรรยาบรรณอย่างเคร่งครัด อีกทั้งในปัจจุบันพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มีความสำคัญต่อกระบวนการยุติธรรมมาก จึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการอำนวยความยุติธรรมให้ประชาชน เนื่องจากสังคมเต็ม ๆ จะถูกเปลี่ยนเป็นสังคมที่ใช้เทคโนโลยีในการขับเคลื่อนสังคมและเศรษฐกิจ แนวโน้มว่าอาชญากรรมที่เกิดขึ้นจะมีความยากและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น จึงมีความจำเป็นต้องเร่งพัฒนาการพิสูจน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ให้มีความเท่าทันสถานการณ์ปัจจุบัน

๑) ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับวิชาชีพนิติวิทยาศาสตร์

การเกิดคดีอาชญากรรมเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว มีความรุนแรงและซับซ้อนยิ่งขึ้น สร้างความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและสังคมมากขึ้น การติดตามนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษตามกฎหมายนั้นเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่ง ในหลายประเทศทั่วโลกมีการนำนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในกระบวนการยุติธรรมเพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงในคดี โดยสามารถลดการโต้แย้งและความหวาดระแวงระหว่างผู้บังคับใช้กฎหมายและผู้ถูกกล่าวหา และเป็นเครื่องมือสำคัญในกระบวนการยุติธรรมที่ใช้ระบุตัวผู้กระทำความผิดที่แท้จริงมาลงโทษตามกฎหมายได้ การตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์ นอกจากจะนำมาใช้ในการสนับสนุนการสืบสวนสอบสวนและพิจารณาตัดสินคดีทางอาญาและทางแพ่งแล้ว ปัจจุบันยังถูกนำมาใช้ในคดีความมั่นคงและในการอำนวยความยุติธรรมทางสังคมมากขึ้น ตัวอย่างคดีที่มีการนำนิติวิทยาศาสตร์ไปใช้เพื่อการสืบสวนสอบสวนในคดีความมั่นคง ได้แก่ คดีการเสียชีวิตและความเสียหายของทรัพย์สินของประชาชนที่เกิดเนื่องจากการชุมนุมทางการเมือง คดีลอบฆ่าและวางระเบิดจนทำให้เกิดการเสียชีวิตและความเสียหายของทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ นิติวิทยาศาสตร์เป็นการนำหลักการและกระบวนการทางวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้ในการตรวจพิสูจน์หลักฐานและวัตถุพยาน เพื่อประกอบการวินิจฉัยคดีความ ค้นหาผู้กระทำผิด ผดุงไว้ซึ่งความยุติธรรม ให้ความเป็นธรรมกับผู้เสียหายและผู้ต้องหาในคดีความต่าง ๆ นิติวิทยาศาสตร์ที่นำมาใช้ประโยชน์ในงานด้านการสืบสวนและสอบสวนนั้นมีอยู่มากมาย อาทิ การตรวจสถานที่เกิดเหตุและการถ่ายรูป การตรวจลายนิ้วมือ ฝ่ามือ ฝ่าเท้า การตรวจเอกสารลายเซ็น ลายมือเขียน การตรวจทางฟิสิกส์ร่องรอยการเฉี่ยวชนรถ และการตรวจทางชีววิทยาตรวจ DNA โดยใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์เพื่อช่วยในการค้นหาความจริงในกระบวนการยุติธรรม ดังนั้นบุคลากรที่ประกอบวิชาชีพนิติวิทยาศาสตร์จะต้องมีความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ และการประยุกต์ใช้ข้อมูลโดยการนำความรู้จากวิทยาการด้านงานนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในการทำงาน ต้องเป็นผู้มีจริยธรรม มีความซื่อสัตย์ และมีศีลธรรมอันดี ปฏิบัติงานตามกรอบจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ

๒) ลักษณะของงานนิติวิทยาศาสตร์

๒.๑) ปฏิบัติเกี่ยวกับการรวบรวม ตรวจสอบ พิสูจน์ ทดสอบ วิเคราะห์ เปรียบเทียบ แผลผลวัตถุพยานเกี่ยวกับพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์ที่เป็นคดีความหรือข้อพิพาททางกฎหมาย (มีทั้งภาคสนามและห้องปฏิบัติการ)

๒.๒) ให้ความเห็นตามหลักวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์ที่เป็นคดีความหรือข้อพิพาททางกฎหมาย

๒.๓) ปฏิบัติเกี่ยวกับการควบคุมและประกันคุณภาพในกระบวนการทั้งหมดตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดให้เป็นไปตามมาตรฐาน และรวมถึงการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้เกิดผลการตรวจพิสูจน์ที่มีคุณภาพและมีความน่าเชื่อถือมากเพียงพอที่จะนำไปใช้ในการพิจารณาตัดสินคดีในชั้นศาล

๓) ประเภทของงานนิติวิทยาศาสตร์

๓.๑) งานการตรวจสถานที่เกิดเหตุและรวบรวมพยานหลักฐาน

- (๑) การตรวจสถานที่เกิดเหตุคดีต่างๆ
- (๒) การพิสูจน์อัตลักษณ์บุคคลกรณีภัยพิบัติและสูญหาย

๓.๒) งานการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานทางฟิสิกส์

- (๑) การตรวจพิสูจน์พยานเอกสารและการปลอมแปลง
- (๒) การตรวจพิสูจน์ลายพิมพ์นิ้วมือ ฝ่ามือ ฝ่าเท้า
- (๓) การตรวจพิสูจน์อาวุธปืนและร่องรอยเครื่องมือ
- (๔) การตรวจพิสูจน์วัตถุพยานทางฟิสิกส์และวัตถุพยานขนาดเล็ก
- (๕) การตรวจพิสูจน์รอยเท้า รอยรองเท้า และรอยล้อรถ
- (๖) การตรวจพิสูจน์ร่องรอยคราบเลือด

๓.๓) งานการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานทางเคมี

- (๑) การตรวจพิสูจน์เขม่าปืน
- (๒) การตรวจพิสูจน์ทางพิษวิทยา
- (๓) การตรวจพิสูจน์น้ำมันเชื้อเพลิงและสารระเบิด
- (๔) การตรวจพิสูจน์ดินและสิ่งปนเปื้อนในดิน
- (๕) การตรวจพิสูจน์สารเสพติด

๓.๔) งานการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานทางชีววิทยา

- (๑) การตรวจพิสูจน์ทางชีววิทยาและสารพันธุกรรมมนุษย์
- (๒) การตรวจพิสูจน์ทางชีววิทยาและสารพันธุกรรมพืชป่าและ

สัตว์ป่า

(๓) การตรวจวิเคราะห์กระดูกทางนิติมานุษยวิทยา

๓.๕) งานการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานทางดิจิทัล

- (๑) การตรวจพิสูจน์เทคโนโลยีสารสนเทศ
- (๒) การตรวจพิสูจน์อัตลักษณ์ของใบหน้า
- (๓) การตรวจพิสูจน์เทคโนโลยีภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว
- (๔) การตรวจพิสูจน์เสียง

๓.๖) งานการมาตรฐาน การจัดการวัตถุพยาน และการควบคุมและประกันคุณภาพกระบวนการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐาน

๓.๓ ผลกระทบ

การกำหนดสาขาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุมเพิ่มเติม เพื่อให้สภาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สามารถนำองค์ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไปดำเนินการให้เกิดการพัฒนาประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเป็นไปตามภารกิจและวัตถุประสงค์ของสภาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กล่าวคือ เพื่อให้คณะกรรมการสภาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สามารถดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านอาชีพอนามัยและความปลอดภัย และด้านนิติวิทยาศาสตร์ได้ด้วยการควบคุมดูแลความประพฤติของผู้ประกอบวิชาชีพดังกล่าวให้ถูกต้องตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ โดยใช้กลไกในการออก การพักใช้ และการเพิกถอนใบอนุญาตให้แก่ผู้ประกอบวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุม อันจะเป็นหลักประกันในการคุ้มครองความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และเป็นการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาพดีของประชาชน ป้องกันและบรรเทาความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านอาชีพอนามัยและความปลอดภัย และด้านนิติวิทยาศาสตร์ในการพัฒนาประเทศ ดังนั้นคณะกรรมการสภาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต้องมีอำนาจในการจัดการควบคุมวิชาชีพดังกล่าวได้ครอบคลุมตามหลักวิชาการที่เป็นสากล และการดำเนินการต้องไม่เป็นภาระต่อบุคคลธรรมดาในดินแดนระยะยาวต่อไป

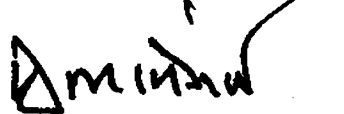
๓.๔ ร่างพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวได้ผ่านการพิจารณาให้ความเห็นชอบจากคณะกรรมการสภาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในคราวประชุม ครั้งที่ ๒/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๔ (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๖) และได้ผ่านการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยการจัดประชุมรับฟังความคิดเห็น และรับฟังความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์สภาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๗)

๔. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พิจารณาแล้วเห็นควรเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดสาขาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายเอนก เหล่าธรรมทัศน์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

สำนักงานสภาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

โทร. ๐ ๒๓๓๓ ๓๗๐๐ ต่อ ๓๐๒๐ (นางสาวชลิตดา ทรัพย์พร)

โทร. ๐๘๑ ๘๗๘ ๔๖๕๗

E-mail: nam_6630@hotmail.com